

képen írta ezt le az orosz történelem és a francia s még az iskoláikban is egészen eltérően tanították. Az orosz vezérkar rendkívül pedáns buvárkodása, kutatása, minden aprólékos részletre kiterjedő figyelme most meg fogja állapítani — részben már be is fejezte — a valót s hogy ez a munkája az orosz érzékenységen fog itt-ott csorbát ejteni, nyilvánvaló.

E kutatások eredményei részben már ismeretesek a katonai szakkörök és a hivatalos Oroszország előtt, de a nép millióinak rétegében soha sem tudnak ezek az új megállapítások gyökeret verni.

Az orosz néptömegek régi nemzedékek hagyományaiból, számára készült történeti képekből, versekből, kósza legendákból ösmeri ma is ezt a rá nézve mindenképen dicső eseményt. Szmolenszk, Moszkva, Berezina, Kutusov neve ezekben a legendás szájhagyományokban formálódott ki az orosz nép előtt s az ő felnagyító, színező fantáziája rakta rá az eseményekre azt a patinát, amelyet végleg eltávolítani soha sem lesz módjában a hivatalos Oroszországnak!

Tolstoj „Háború és béke” című regénye, amely annyira népszerű lett odahaza is, nagyban hozzájárult ahhoz, hogy az orosz nép lelkében és képzeletében tovább virágozzék a legenda tarka virága!

A hivatalos Oroszország még a sajtót is fel akarja használni, hogy ezt a legendakört kiirtsa a nép kedélyéből s ez többé-kevésbé sikerül is neki.

Legérdekesebben fejezi ki a hivatalos Oroszország felfogását az a nagy feltűnést keltett közlemény, amelyet *Mencsikov*, az ismert nacionalista a „*Novoje Vremja*”-ban írt. Szó szerint ezeket írja a többi között:

— Nagy Napoleonnak a tönkroveretése, a legzseniálisabb hadvezérnek és hatalmas seregének futása valóban nem adna-e jogot a legnagyobb önérzetre és gögre? Magam is így vélekedem. Csak tanácsolni akarom honfitársaimnak, hogy *ez örömnép alkalmával legyenek mérsékeltek.*

Nem akarom ennek a hadjáratnak a jelentőségét kisebbiteni, csak figyelmeztetni akarok, hogy nagy udvariatságot követhetünk el. Nem tartom feleslegesnek megemlíteni, hogy mi nemcsak békében, hanem hadiszövetségben is élünk Franciaországgal és

érintkezéséből, hogy áll elő az állam területi joga. A francia Cod számos jogterület jogának együtttes eredménye. A német joga nem kevesebb, mint 120 jogi területnek az eredménye és mi nálunk, ha hatályban lép a polgári törvénykönyv, két vagy 4—5 jognak a helyébe fog lépni. Ez az ekspanszió az állam határain meg nem áll. Itt előáll egy ketős fejlődés, amely egymást követi. Az első az, hogy amikor az egyik államban elbírálható egy olyan életviszony, amely terület szerint, ahol keletkezett vagy a résztvevő személyek szerint egy más állam területére juthatunk az egyik államban is, a másik államban is. A kolizió normájának joga meg van minden államban, de már is mutatkoznak előjelei annak, hogy itt meg nem fogunk állani. Már is ép a múlt esztendőben törvénybe iktatjuk a hágai egyezményeket, a melyek példái annak, hogy a különféle államok szerződéses úton megegyeznek abban, hogy legalább abban a kérdésben, hogy egy bizonyos jogviszonyban, mely terület szabványai lesznek irányadók, arra nézve közmegegyezésre tudnak jönni. Vagyis az állami nemzetközi jog helyébe az államközi nemzetközi jog fog lépni. És itt sem fogunk megállni, mert nem fogjuk beérhetni azzal, hogy az egyik állam tudja azt, hogy melyik más állam nemzetközi jogát kell alkalmazni a konkrét esetben, hanem szükség lesz arra, hogy maga az anyagi jog mindig ugyanaz legyen.

(Folytatjuk.)

hogy ezt a szövetséget okkal vagy ok nélkül a mi nemzetközi helyzetünk nyugalmasságának és legfőbb biztosítékának tartják. Ha mi tulságosan megünnepeljük a száz évvel ezelőtt kivívott győzelmet, ez a mai Franciaországban a *legrosszabb benyomást keltheti*. A franciák már eléggé elfáradhattak a német győzelmek jubileumától. Nagyon természetes egyébként, hogy a franciák szégyenüknek és emlékeik feketeségének enyhítésére szintén keresni fogják, hogy ugyan miképp is játszódtak le a nagy Napoleon hadjáratának egyes részletei, miből *nagyszabású vita kerekedhet*, amelynek kimenetele nem bizonyos s kétséges, hogy a mi javunkra és dicsőségünkre fog-e szolgálni? A Grande Armée-t nem a csatákban győzték le, hanem a csaták hiányával. Ellenség hiányában ez a nagy hadsereg hamarosan megszűnt hadsereg lenni és rövidesen zsákmányolók hordájává alacsonyodott. Napoleont ugyanaz a sors érte el Moszkvánál, amely Hannibált Kapuánál. Ha a franciák akarják, bebizonyíthatják, hogy Napoleon serege győzhetlen maradt mindazidég, amíg sereg volt és Katusov már csak a Grande Armée szétszört és elkedvetlenedett töredékein győzött...

... 1812 után sok embervér folyt Európában, mi legyőztük a franciákat, a franciák legyőzték minket Szebasztopolnál. *Mind a két győztes nemzet megérte a maga leveretését, az egyik Szedánnál, a másik Mukdennél.*

A vásárcsarnok tervezője visszavonta ajánlatát.

— Szegedi építészek nyilatkozatal. —

(Saját tudósítónktól.) A *Délmagyarország* megírta, hogy a *Magyar Mérnök- és Építész Egylet* szegedi osztályát husz tag rendkívüli közgyűlésre hívta össze azért, hogy a közgyűlésen foglaljanak állást a vásárcsarnok dolgában. A szegedi építészek és mérnökök körében ugyanis elégedetlenséget keltett a tanácsnak az a terve, hogy a vásárcsarnok tervezésével pályázat mellőzésével *Strasser* Albert budapesti mérnököt bízzák meg. Ezzel a tervvel szemben kívántak állást foglalni a mérnökök és építészek, akik — mint azt megírtuk — azon a nézeten vannak, hogy helyes megoldást csak úgy lehet elérni, ha nyilvános tervpályázatot hirdetnek, mert azon az ország legelsőrangú építészeti vesznék részt és a városnak módja lesz a beérkező gazdag anyag közül a legmegfelelőbbet kiválasztani.

Lapunk legutóbbi számában elmondottuk véleményünket erről az állásfoglalásról, a melyet Szeged érdekében helyeseltünk is. Megírtuk, hogy a *Strasser*-féle tervek alapján másfélmillióba kerülne a vásárcsarnok építése, holott azt olcsóbban lehet és kell is felépíteni. Kifogásoltuk, hogy maga a tervező vállalkozó is lehessen, mert bizonyosnak látszik, hogy vele szemben nem akadna egyetlen pályázó sem a kivitelre.

A megindult mozgalomról maga *Strasser* is tudomást szerzett és a következő táviratot intézte kedden *László* György dr polgármesterhez:

Szegedi lapokból értesülve a vásárcsarnok tervpályázata ügyében megindított mozgalomról, értesítem Nagyságodat, hogy nem kívánva a mozgalom érvényesülése útjában nehézségeket állítani, szívesen félreállok s minden ellenérték nélkül lemondok a tervátengedés tárgyalásáról s nem veszek részt esetleges tervpályázaton sem, kijelentve egyszersmind, hogy a hírlapokban megjelentetett ama gyanúsítás, miszerint tervemet máshol már fölhasználtam volna, de azok visszatartották, a valósággal elelkező alaptalanság. Kiváló tisztelettel

Strasser Albert.

A polgármester *Strasser* táviratára vála-

szolt és távirati válaszában arra kérte a főmérnököt, hogy terveit ne vonja vissza. A tanács különben régi álláspontjához ragaszkodik és a szombaton megkezdődő áprilisi közgyűlésnek javasolja, hogy *Strasser* terveit a kivitelre fogadja el.

A *Délmagyarország* ebben a kérdésben több szegedi építész és mérnök véleményét kérték ki. A vélemények, amelyek teljes világosságot vetnek a kérdésre, itt következnek:

PICK MÓRIC MÉRNÖK:

Strasser lemondó távirata folytán a vásárcsarnok tervezése az egyedüli helyes utra terelődött. A városi mérnökségnek most haladéktalanul el kell készítenie a pályázati programot, országos pályázatot kell hirdetni, arányban álló díjakkal és előreláthatólag ezen pályázat rendkívül gazdag eredménnyel fog járni. Szeged város csak ekkor fogja kellőképpen mérlegelhetni, hogy 1.500.000 koronának *Strasser*-féle tervek alapján való beépítése mily hátrányos volna. A város ezen eljárása mit sem kockáztat. Véleményem szerint Szeged város igényeinek megfelelő vásárcsarnok lényegesen kisebb költséggel megépíthető. Ezt annál is inkább fontosnak tartom, mert a vásárcsarnoki illetékek az élelmiszerek árát megdrágítják és így ezen a téren a városra nézve a leggazdaságosabb megoldás keresése lelkiismereti kötelesség. Ezen keresésnek pályázat kitűzése az egyetlen célravezető útja.

WINKLER IMRE MÉRNÖK:

Nekem igen alkalmatlan nyilatkoznom ebben a kérdésben. Én négy éven keresztül folyton vásárcsarnokról hallottam beszélni. A berlini technikán volt egy professzorom, névszerint Siegmund Müller, akinek a vásárcsarnok volt a kedvenc témája és folyton azon nyargalt. Hallottam én ott mindenféle vásárcsarnokról, csak *Strasser* Aladár nevét nem hallottam. Vásárcsarnok kérdésekben én nagyobb szaktekintélyt Müllernél nem ismerek. Ez az ember eredetileg vas konstruktor volt, de a vásárcsarnokok tanulmányozása közben lassankint áttért a vasbeton-szerkezetekre. Mint egy ilyen speciálta tanítványa, hamarosan érdeklődni kezdtem a vásárcsarnokok iránt. Láttam francia, belga, hollandi, dán, német, olasz, osztrák és magyar vásárcsarnokokat. A hányszor vásárcsarnokot láttam, mindig azt tapasztaltam, hogy a jó öreg Müllernek igaz van. Ő figyelmeztetett azokra a hibákra, amelyeket el lehet követni vásárcsarnok tervezésnél. A kész vásárcsarnokok szemlélésénél nőtt ennek az embernek a tekintélye előttem.

A *Strasser*-féle tervezetet csak hallomás útján ismerem, és azt hiszem, hogy ha az kivitelre kerül, az én kedves programomnak nagy öröme lesz benne. Tudniillik lesz egy demonstrációs vásárcsarnok, amilyent nem szabad építeni.

Hogy mi, mérnökemberek olyan nagyon kardoskodunk a pályázat kiírása mellett, az könnyen olyan világításban tűntethet föl bennünket, mintha saját érdekeinket akarnánk azzal előtérbe nyomni. Magyarázza meg kedves szerkesztő ur a közönségnek, hogy nyilvános tervpályázat és a szabadalmi jog azok a tényezők, amelyek a műszaki tudományt mai nivójára emelték és ha egy fiatal konstruktor a szülővárosától azt kéri, hogy egyenlő mértékkel bírálják el a zárt, jelígy pályázaton más tervezőkkel, az semmi egyéb, mint jogos és méltányos kérés.

MAGYAR EDE MŰÉPÍTÉSZ:

nem kívánt nyilatkozni, mert *Strasser* terveit nem ismeri.

LIGETI BÉLA MŰÉPÍTÉSZ:

Strasser nevét sohasem hallottam, bár ismerem Európa és Magyarország nevesebb tervezőit és magam is hosszabb ideig működtem a fővárosban. A véleményem az, hogy *Strasser* munkájára szükség volt, az